Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19266

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i (ÇFLÖ) adaptasyonu, Ümit Ercan taraf?ndan 2010 y?l?nda tamamlanan bir **Yüksek Lisans tezi** kapsam?nda Türkçeye uyarlanm?? bir ölçektir. Bu ölçek, orijinali **Bernard Bass** ve Bruce Avolio taraf?ndan geli?tirilen Çok Faktörlü Liderlik Anketi (Multifactor Leadership Questionnaire - MLQ) modeline dayanmaktad?r. Ölçe?in temel amac?, liderlerin sergiledi?i farkl? **liderlik** davran??lar?n?, özellikle de **dönü?ümcü liderlik** ve i?lemsel liderlik boyutlar?n? kültürel de?erler ba?lam?nda incelemektir. Bu uyarlama çal??mas?, Türk ve ABD yöneticileri aras?ndaki liderlik süreçlerinin kar??la?t?rmal? analizine olanak sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Liderlik, Dönü?ümcü Liderlik, ??lemsel Liderlik, Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i, MLQ, Kültürel De?erler, Yönetici, Kara Harp Okulu.

Yazarlar

Adaptasyonu Yapan Yazar: Ümit Ercan. Orijinal Ölçek Yazarlar?: Bernard M. Bass ve Bruce J. Avolio.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, tam kapsaml? liderlik modelini (Full Range Leadership Model) olu?turan farkl? **liderlik** stillerini (dönü?ümcü, i?lemsel ve serbest b?rak?c?) ölçmektir. Adaptasyon çal??mas?, özellikle **liderlik** davran??lar?n?n kültürel de?er yönelimleri ile ili?kisini ara?t?rmak üzere tasarlanm??t?r. Ercan'?n çal??mas?nda, Türk ve ABD yöneticilerinin kültürel de?erleri ile liderlik süreçlerine etkileri kar??la?t?rmal? olarak incelenmi?tir. Ölçek, yöneticilerin çal??anlar? motive etme, vizyon olu?turma ve performanslar?n? etkileme biçimlerini nicel olarak de?erlendirmeye yard?mc? olur.

Ölçek, liderlik etkinli?ini ve lider-takipçi ili?kilerinin kalitesini de?erlendiren çok boyutlu bir araç olarak hizmet vermektedir. Uyarlama süreci, ölçe?in Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir sonuçlar üretmesini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Yap?

Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i, Bass ve Avolio'nun **Dönü?ümcü Liderlik** kuram?na dayanmaktad?r ve genellikle üç ana liderlik tarz?n? ölçer:

Dönü?ümcü Liderlik (Transformational Leadership): Liderin takipçilerini beklentilerin ötesine geçmeye motive etti?i ve onlar? daha yüksek ahlaki standartlara yönlendirdi?i boyutlar? içerir. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar genellikle ?dealize Edilmi? Etki, ?lham Verici Motivasyon, Entelektüel Uyar?m ve Bireyselle?tirilmi? Dikkat alt faktörlerinden olu?ur. Dönü?ümcü Liderlik, ölçe?in en kritik bile?enidir.
??lemsel Liderlik (Transactional Leadership): Takipçilerin görevleri tamamlamas? kar??l???nda ödüllendirilmesi veya cezaland?r?lmas? esas?na dayanan liderlik tarz?d?r. ?arta Ba?l? Ödüllendirme ve ?stisnalarla Yönetim (Aktif ve Pasif) alt faktörlerini kapsar.
Serbest B?rak?c? Liderlik (Laissez-Faire Leadership): Liderin sorumluluktan kaç?nd???, karar vermeyi erteledi?i ve müdahale etmedi?i en pasif liderlik tarz?n? temsil eder.

Geçerlik

Bu akademik kay?t giri?inde, ölçe?in adaptasyonuna dair spesifik geçerlik istatistikleri (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i) sunulmam??t?r. Ancak, bir ölçe?in uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü koruyup korumad???n? belirlemek için kapsaml? geçerlik çal??malar?n?n yap?lmas? beklenir. Bu veriler muhtemelen Ercan (2010) taraf?ndan haz?rlanan **Yüksek Lisans tezi** içerisinde detayl? olarak yer almaktad?r.

Özellikle çok faktörlü bir ölçek söz konusu oldu?unda, tercüme ve kültürel adaptasyonun, ölçülmek istenen psikolojik yap?y? (construct) farkl? bir kültürde do?ru temsil etti?inden emin olmak için dilsel ve kültürel e?de?erlik çal??malar?na dikkat edilmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik bilgileri bu kaynakta belirtilmemi?tir. Bir psikometrik arac?n güvenilirli?i, ayn? ko?ullar alt?nda tutarl? sonuçlar üretme yetene?i ile ölçülür. Adaptasyon tezinde, iç tutarl?l?k katsay?lar?, özellikle **Cronbach Alfa** de?erleri, ölçe?in alt faktörlerinin her biri için hesaplanm?? olmal?d?r. Orijinal Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i genellikle yüksek güvenilirlik düzeyleri sergilemektedir ve bu durum, uyarlanan Türkçe versiyon için de do?rulanmal?d?r.

Faktör Analizi

Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i'nin (MLQ) Türkçe adaptasyonunda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini kontrol etmek amac?yla faktör analizi (genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in teorik olarak belirlenmi? alt boyutlar?n?n (örne?in, **Dönü?ümcü Liderlik** boyutlar?) ampirik verilerle ne ölçüde uyumlu oldu?unu gösterir. Faktör analizi sonuçlar?, Ercan'?n tezinde ölçe?in yap?sal geçerli?inin kan?tlanmas?nda merkezi bir rol oynam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Orijinal MLQ format? genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?r. Derecelendirme bilgisi bu giri?te '--' olarak belirtilmi? olsa da, büyük olas?l?kla "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a uzanan bir ölçek kullan?lm??t?r.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yöneticiler (Managers)

Age Group: Yeti?kinler (Adults)

Population Details: Kara Harp Okulu Komutanl???'na ba?l? Türk yöneticiler ve kar??la?t?rma amac?yla ABD yöneticileri.

Test Methodology: Anket yöntemiyle toplanan öz bildirim veya 360 derece geri bildirim mekanizmas? (liderin kendini de?erlendirmesi ve takipçilerin lideri de?erlendirmesi).

Anahtar Kelimeler

Liderlik Davran???, Dönü?ümcü Liderlik, ??lemsel Liderlik, Liderlik Stilleri, Kültürel Kar??la?t?rma, Cronbach Alfa, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor.

Affiliation Email addresses: ercanumit@yahoo.com (Adaptasyonu yapan yazar?n ileti?im adresi).

Correspondence Address: Ercan, Ü. (2010) tez çal??mas? kapsam?nda Kara Harp Okulu Komutanl???, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2010 y?l?nda tamamlanm??t?r. Orijinal Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i (MLQ) ticari bir araç olup, kullan?m? genellikle ücretlidir ve telif haklar?na tabidir. Ancak bu adaptasyon, akademik bir **Yüksek Lisans tezi** kapsam?nda yap?ld??? için, kullan?m izinleri tezin yay?nland??? kurum (YÖK Ulusal Tez Merkezi) ve yazar?n kendisi taraf?ndan belirlenir.

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas?, a?a??daki adresten indirilebilir: cok-faktorlu-liderlik-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ercan, Ü. (2010). *Liderlerin kültürel de?er yönelimleri ve de?erlerin liderlik sürecine etkileri: Türk ve ABD yöneticileri üzerine kar??la?t?rmal? bir ara?t?rma* (Yüksek Lisans tezi). Kara Harp Okulu Komutanl???, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
Tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi'ndeki ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Çok Faktörlü Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle maddeler buraya eklenmemi?tir. Maddelerin tamam?na Ercan (2010) taraf?ndan haz?rlanan **Yüksek Lisans tezi** üzerinden ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM